

(savivaldybė, mokykla)

_____ klasės (grupės) _____ specialybės mokinio(-ės)

(vardas, pavardė)

MUZIKOLOGIJA

MUZIKOS ISTORIJOS IR MUZIKOS TEORIJOS TESTAS

2006 m. mokyklinio brandos egzamino užduotis
(pagrindinė sesija)

2006 m. birželio 14 d.

Trukmė – 1 val. 15 min. (75 min.)

NURODYMAI

- Muzikos istorijos ir muzikos teorijos testas sudarytas iš 4 užduočių. Kiekvienai iš jų skirta muzikos kūrinio ištrauka(-os). Ištraukos skambėjimo tvarka nurodyta užduotyje.
- Žvaigždute (*) pažymėti klausimai skiriami specialiajam lygmeniui. Muzikos atlikėjų specialybės kandidatams jų atlikti nebūtina. Tačiau teisingai atsakius į šiuos klausimus, galima gauti papildomų taškų.
- Atlikdami užduotis su pateiktais atsakymų variantais, jūsų nuomone, teisingus atsakymus žymėkite apveddami atitinkamas raides. Jeigu savo pasirinkimą keičiate, perbraukite ankstesnįjį ir aiškiai pažymėkite naujai pasirinktą atsakymą. Jeigu pažymėsite daugiau atsakymų negu yra teisingų, už kiekvieną neteisingai pažymėtą atsakymą bus atimamas taškas.
- Nerašykite vertintojams skirtose vietose. Atlikdami testą, galite naudotis pieštuku ir trintuku, tačiau galutinius atsakymus užrašykite **mėlynos spalvos** rašikliu. **Vertinami tik rašikliu pažymėti ar parašyti atsakymai.**

VERTINIMAS

Taškų suma už muzikos istorijos ir muzikos teorijos testą	
---	--

Vertinimo komisijos pirmininkas _____
(parašas, v., pavardė)

Vertintojai: (I) _____
(parašas, v., pavardė)

(II) _____
(parašas, v., pavardė)

I. MUZIKOS ISTORIJOS IR MUZIKOS TEORIJOS TESTAS

1 užduotis

Susipažinkite su užduotimi (skiriama 1 minutė).

Netrukus skambės muzikos kūrinio fragmentas. Klausydami jo atlikite pateiktas užduotis. (Fragmentas skambės du kartus. Užduočiai atlikti skiriama 10 min.)

1.1. Pažymėkite natų pavyzdį, kuriame užrašytas skambančios muzikos fragmentas:

A

B

C

D

Taškai (0–1)		
--------------	--	--

1.2. Pažymėkite teiginius, tinkančius skambėjusiai muzikai:

A impresionizmas	D Austrija	G W. A. Mozart
B verizmas	E Vokietija	H O. Messiaen
C ekspresionizmas	F Prancūzija	I C. Debussy

Taškai (0–3)		
--------------	--	--

1.3. Koks tai kūrinys?

_____ (kompozitorius, kūrinys)

Taškai (0–1)		
--------------	--	--

1.4. Skambėjusios muzikos autorius sėmėsi kūrybinių idėjų iš kitų kompozitorių kūrybos. Žemiau pateiktos tų kompozitorių pavardės. Susiekite jas su kūriniais, kuriuos šie autoriai parašė, pavadinimais (prie kompozitoriaus pavardės įrašykite tinkamą raidę):

M. Musorgskis	
M. Ravelis	
R. Wagneris	

- A Bolero
B Lohengrinas
C Parodos paveikslėliai

Taškai (0–3)		
--------------	--	--

1.5. Paaiškinkite 1.1. užduoties natose esančias atlikimo nuorodas:

a tempo _____

* *una corda* _____

* *marcato* _____

Taškai (0–1 / 0–3*)		
---------------------	--	--

1.6.* Nurodykite kūrinio, kurio natos pateiktos pavyzdyje B, autorių ir pavadinimą.

_____ (kompozitorius, kūrinys)

Taškai (0–1*)		
---------------	--	--

1 užduoties taškų suma (0–9 / 0–12*)

2 užduotis

Susipažinkite su užduotimi (skiriama 1 minutė).

Užduotis skiriama fortepijono muzikos pažinimui. Netrukus išgirsite tris muzikos fragmentus. Klausydamis jų atlikite pateiktas užduotis. (Fragmentai skambės du kartus. Užduočiai atlikti skiriama 20 min.).

2.1. Užpildykite pateiktą lentelę:

	Autorius	Kūrinys	Fragmentas
1			
2			
3			

Taškai (0–8)		
--------------	--	--

2.1.1. Parašykite, kuriems iš ką tik skambėjusių kūrinių būdingos nurodytos savybės.

	Savybės	Skambėjęs kūrinys (autorius, kūrinio pavadinimas)
A	Charakteringa miniatiūrinė scena, pergalės maršas, akordinė faktūra	
B	Ryškus nacionalinis charakteris, styginio liaudies instrumento skambesio imitavimas, variaciškai plėtojamos kontrastingos temos	
C	Dviguba ekspozicija, orkestro intermedijos, solisto kadencija	
		Taškai (0–3)

2.2. Pateikti tekstai (1–5) susiję su fortepijono muzikos kūrėjų biografijomis. Kiekvieno teksto pabaigoje įrašykite kompozitoriaus, apie kurį kalbama tekste, pavardę.

- Tikri stebuklai atsitinka taip retai, kad pridėra apie juos tuoj pat pranešti, kai tik jie pasirodo mūsų gyvenimo kelyje. Ką tik atvyko Zalcburgo kapelmeisteris su dviem vaikais, kurių koncertas yra nuostabiausias pasaulyje. Jo vienuolikametė duktė puikiausiai groja klavyru, o jos brolis, kuriam kitąmet sueis tik septyneri metukai, toks nepaprastas fenomenas, kad mes negalime patikėti tuo ką mato mūsų akys ir girdi mūsų ausys. Lengvai ir su didžiausiu tikslumu vaikas atlieka pačius sunkiausius kūrinius rankutėmis, kurios vos aprėpia šešis klavišus.*
- Negailestingieji jaunuoliai užsipuolė konservatyviąją spaudą. Jie nusprendė pradėti leisti naują avangardinį muzikos žurnalą, skirtą kovoti su filisteriais ir apginti romantizmui. Pasipylė būdingi provokaciniai straipsniai su daugybe keistų pseudonimų. Du personažai – Florestanas ir Euzebijus – aiškiai atskleidžia paties kompozitoriaus vidinį pasidalijimą: jis suvokė savo vidinio aš ir kasdieninio gyvenimo priešpriešą.*
- Pirmajam reikšmingam jo kūriniui – „Vabzdžių siuitai“ neabejotinai turėjo įtakos impresionizmas. Tačiau kompozitoriaus muzikos harmonija turi daug romantiškesnių bruožų. Vėlyvoji romantinė harmonija, jos principai dominuoja iki paskutinio kūrybos laikotarpio ir daugeliu atvejų lemia kompozitoriaus harmoninį mąstymą.*
- „Mėlynbarzdį“ jis pateikė konkursui, tačiau premijos negavo. Kompozitorius nesusitaikė su nesėkme. Jis buvo pasiruošęs kovai, ir šio valingo ryžto meninė išraiška tapo Allegro barbaro – tradicinis demoniškas skerco. Mėlynbarzdžio aimanos motyvas – mažoji tercija – čia virsta galinga, viską griauančia jėga.*
- Jis negali išsizadėti šios kalbos, šio instrumento. Juk ir tai, ką perskaito knygoje, jis perpasakoja fortepijono kalba. Taip sukuriamas „Obermano slėnis“ ir sonata „Perskaičius Dante“. Tartum šnekučiuodamasis su rojaliu jis svarsto sukeltus įspūdžius, nusako savo požiūrį į didžiulį paslaptis.*

Taškai (0–5)

2.3. F. Chopinas dažnai pavadinamas fortepijono dainiumi. Jis kūrė beveik visų žanrų fortepijoninę muziką. Kurio žanro muzikos F. Chopinas nėra kūręs?

A	Preljudo.	D	Valso.	G	Baladės .
B	Etiudo.	E	Polonezo.	H	Sonatos.
C	Mazurkos.	F	Noktiurno.	J	Rapsodijos.

Taškai (0–1)		
--------------	--	--

2.4. Viena svarbiausių fortepijono ir kitų instrumentinės muzikos formų yra sonata. Kurios 3 sąvokos ją apibūdina?

- A Siuita.
- B Ekspozicija.
- C Temų perdirbimas.
- D Solisto kadencija.
- E Repriza.

Taškai (0–3)		
--------------	--	--

2.4.1. Kokie kompozitoriai sukūrė nurodytus kūrinius?

	Kūriniai	Kompozitorius
1	„Mėnesienos sonata“	
2	„Kalnų sonata“	
3	„Patetinė sonata“	

Taškai (0–3)		
--------------	--	--

2.5.* Kuris iš skambėjusių kūrinių yra monociklas?

_____ (kompozitorius, kūrinys)

Taškai (0–1)*		
---------------	--	--

2.5.1. *Paaiškinkite monociklo sąvoką.

Monociklas – tai _____

Taškai (0–1)*		
---------------	--	--

2 užduoties taškų suma (0–23/ 0–25*)		
---	--	--

3 užduotis

Susipažinkite su užduotimi (skiriama 1 minutė).

Užduotis skiriama stilistinių muzikos epochų pažinimui. Užduočiai atlikti skiriama 20 min.

Atsakykite į pirmuosius du klausimus. (Skiriamos 7 minutės).

- 3.1. Kiekviena stilistinė muzikos epocha apibūdinama pabrėžiant ryškiausias intelektualinio ir kultūrinio gyvenimo savybes bei muzikinės raiškos ypatumus. Lentelėje pateikti šeši skirtingų epochų apibūdinimai. Nurodykite, kokios epochos (viduramžiai, renesansas, barokas, klasicizmas, romantizmas, XX amžius) apibūdinamos.

	Apibūdinimas	Epocha
1	<i>Kai seniems įsitikinimams meta iššūkį naujos minties ir elgsenos normos, stiliai taip pat keičiasi. Toks iššūkis buvo judėjimas, pavadintas šviečiamuoju. Religijoje individualus tikėjimas ir praktinis moralumas buvo vertinami labiau už antgamtiskumą ir bažnytinį dogmatizmą. Įsivyravo požiūris, jog protas ir pažinimas gali išspręsti socialines ir praktines problemas. Muzikinis gyvenimas tapo dalimi tarptautinės kultūros, paplitusios visoje Europoje. To laikotarpio Viena – ryškus kosmopolitinio kultūros centro pavyzdys.</i>	_____
2	<i>Didėjantys socialiniai neramumai ir tarptautinė įtampa Pirmojo pasaulinio karo išvakarėse sutapo su radikalais pokyčiais muzikoje, kurie sukėlė didžiulį koncertų lankytojų nepasitenkinimą. Kompozitoriai ėmė ryškiai priešintis tonalios muzikos normoms. Vieni ieškojo statiškos akordų harmonijos, kiti abejojo temų ir jų plėtojimo pagrįstumu, tretieji ieškojo naujų kūrybos galimybių nevakarietiškoje muzikinėje kultūroje arba Rytų Europos folklore. Atsiradus įrašams, radijui, o vėliau ir televizijai, klausytojų skaičius neregėtai išaugo. Muzika tapo prieinama visiems.</i>	_____
3	<i>Nebažnytinė muzika tuo metu reiškėsi ir plėtojosi tokia pat gausybe formų bei tipų kaip ir choralas. Seniausios pasaulietinės dainos pagal lotyniškus tekstus sukūrė goljardai. Goljardai buvo studentai arba klajojantys klierikai, kurie tais laikais kilnodavosi iš vienos mokyklos į kitą. Tokį bastūnų gyvenimą jie šlovindavo dainose, kurių tekstai paprastai kalba apie tris jaunimui svarbius dalykus: vyną, moteris ir pasilinksminimus. Dainas pagal tekstus gimtąja kalba dainuodavo visuomenės atstumtieji, vėliau susibūrę į muzikantų gildijas žonglieriai arba menestreliai bei aristokratų aplinkoje klestėję trubadūrai arba truverai.</i>	_____
4	<i>Garsinis muzikos pavidalas neatspindi konkretaus pasaulio, todėl muziką lengviausia sieti su įspūdžiais, mintimis ir jausmais. Šios epochos muzikai laikėsi nuomonės, jog be žodžių perteikti grynąjį jausmą gali instrumentinė muzika. Todėl ji buvo labiausia vertinama. Daugelio kompozitorių veikla ir kūryba buvo neatsiejama nuo poezijos ir literatūros. Aiškią literatūrinę kompozitorių orientaciją atspindėjo programinė muzika.</i>	_____
5	<i>Tuo metu daugumas Europos karalių dvarų tapo svarbiausiais muzikinės kultūros centrais. Muziką taip pat globojo popiežiai, imperatoriai, karaliai ir mažesnių valstybių valdovai. Muzikos madas diktavo italai – čia suklestėjo ankstyvoji opera, vokalinė kamerinė, instrumentinė bei chorinė muzika. Atsirado nauji bažnytinės muzikos žanrai kaip oratorija. Instrumentinės ir vokalinės muzikos kompozicinę techniką suvienijo polifonija, o naujiene tapo generalboso sistema.</i>	_____

6	<i>Literatūros Europos kalbomis plėtra liudijo apie naują požiūrį į pasaulietinį gyvenimą, į humanistinių pažiūrų plitimą. Vėl susidomėta klasikine graikų ir lotynų literatūra. Naują kryptį sąmoningai pasirinko ir muzikai. F. de Vitry traktato Ars nova terminu imtas vadinti ir naujas muzikos stilius.</i>	
---	---	--

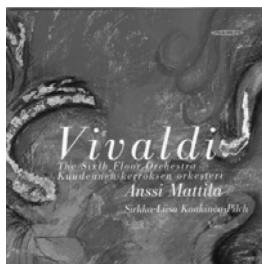
Taškai (0–6)

3.2. Žemiau pateiktos įvairių epochų autorių kompaktinių plokštelių nuotraukos (A–L). Sudarykite renesanso, romantizmo ir XX amžiaus muzikos kolekcijas. (Įrašykite lentelės skiltyje „Kompaktinės plokštelės“ atitinkamas raides).

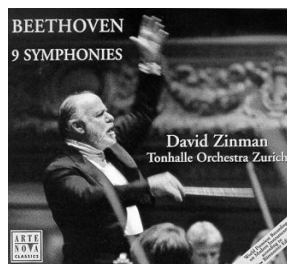
A

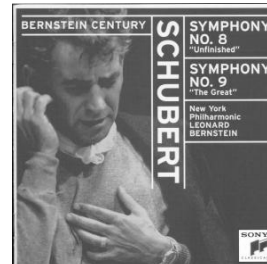
B

C

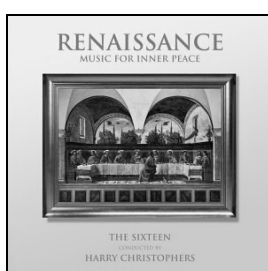
D

E

F

G

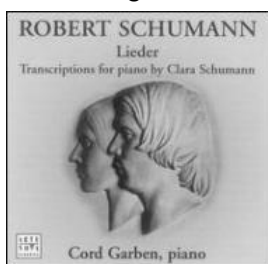
H

I

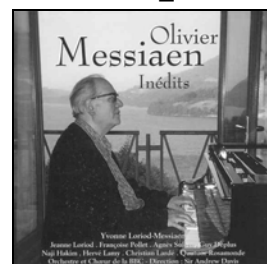
J

K

L

Epocha	Kompaktinės plokštelės
Renesansas	
Romantizmas	
XX amžius	

Taškai (0–8)

3.3. Netrukus išgirsite tris įvairių epochų muzikos fragmentus. Naudodamiesi 3.2 užduotyje pateiktomis plokštelių nuotraukomis, parašykite, kokius kūrinius girdėjote. Užpildykite pateiktą lentelę. (*Muzikos fragmentai skambės du kartus*).

	Autorius	Kūrinys	Fragmentas
1			
2			
3			

Taškai (0–9)		
--------------	--	--

3.3.1. Pažymėkite 3 muzikos savybes, tinkančias antrajam muzikos fragmentui:

A	Instrumentinė muzika.	D	Polifoninė faktūra.
B	Sceninė muzika.	E	Programinis ciklas.
C	Homofoninė faktūra.	F	Polifoninis ciklas.

Taškai (0–3)		
--------------	--	--

3.4.* Parašykite, kurioje epochoje susiformavo programinis ir polifoninis ciklai.

1. Programinis ciklas susiformavo _____ epochoje.
2. Polifoninis ciklas susiformavo _____ epochoje.

Taškai (0–2*)		
---------------	--	--

3 užduoties taškų suma (0–26 / 0–28*)		
--	--	--

4 užduotis

Susipažinkite su užduotimi (skiriama 1 minutė).

Užduotis skiriama lietuvių muzikos pažinimui. Užduočiai atlikti skiriamos 25 min. Atlikite pirmąją užduoties dalį (skiriamos 5 min.).

4.1. Pasirinkite ir įrašykite reikalingas pavardes ar sąvokas, atitinkančias teksto turinį. Priderinkite tekstui reikalingą pasirinktų žodžių linksnį. Atkreipkite dėmesį, jog trys žodžiai pateikto teksto turiniui netinka.

J. Naujalis	Č. Sasnauskas	M. Petrauskas	M. K. Čiurlionis	J. Gruodis	prancūziška
Maironis	K. Donelaitis	melodija	romansas	daina	lenkiška

Lietuvių profesinės muzikos istorijoje pirmasis klasikinio nacionalinio stiliaus pavyzdys yra (1) _____ kūryba. Anksčiau svarbiausiu lietuviškos muzikos žanru tapo prieinamiausias ir masiškiausias žanras – (2) _____, rašomos pagal patriotines, ypač (3) _____ eiles. Tačiau nei (4) _____, nei (5) _____, nei (6) _____ nacionalinio stiliaus nesukūrė. Šių kompozitorių dainų svarbiausias išraiškos elementas yra (7) _____. Tačiau ją maitinantis šaltinis – ne lietuvių liaudies dainos, bet buitinė muzika ir miesto (8) _____. M. K. Čiurlionio vietą to meto lietuvių muzikos panoramoje taikliai apibūdino antrasis mūsų muzikos klasikas (9) _____. M. K. Čiurlionis buvo „pirmas lietuvis, prabilęs europine muzikos kalba ir pirmas iš mokytų mūsų muzikų, pajutęs grožį senųjų lietuvių liaudies dainų“.

Taškai (0–9)		
--------------	--	--

4.2. Netrukus skambės trys lietuviškos muzikos fragmentai. Klausydami muzikos užpildykite lentelę. (Muzikos fragmentai skambės du kartus).

	Autorius	Kūrinys	Fragmentas
1			*
2			
3			

Taškai (0–7/0–8*)		
-------------------	--	--

4.2.1. Apie kurį iš girdėtų kūrinių kalbama pateiktoje citatoje?

Kūrinys žavi liaudies menui būdingu deriniu – prasmės žaismu ir tariamai paprasta, lakoniška raiška. Kūrinio priemonės – didelį dvasinės patirties krūvį turintys ženklai – paukščių, medžių, antgamtinių būtybių simbolika, charakteringos liaudies dainų melodinės, ritminės, derminės struktūros, dramos ir lyrikos sąveika, nuosaikiai moderni muzikos kalba.

(kompozitorius, kūrinys)

Taškai (0–1)		
--------------	--	--

4.2.2. Kuris iš skambėjusių kūrinių nepriskirtinas kamerinei muzikai?

(kompozitorius, kūrinys)

Taškai (0–1)		
--------------	--	--

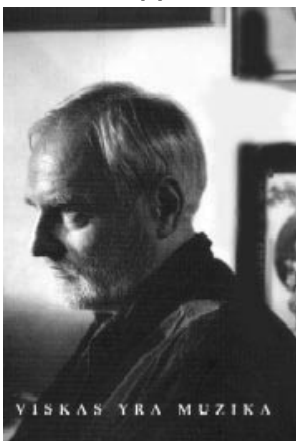
4.3. Pažymėkite 2 kūrinius, sukurtus simfoniniam orkestrui?

A	J. Naujalis, „Svajonė“	E	B. Dvarionas, „Žiemos eskizai“
B	M. K. Čiurlionis, „Jūra“	F	J. Juzeliūnas, „Afrikietiški eskizai“
C	J. Karnavičius, „Gražina“	G	V. Laurušas, „Nakties balsai“
D	V. Banaitis, „Lietuviškos idilijos“	H	M. Martinaitis, „Cantus ad futurum“

Taškai (0–2)		
--------------	--	--

4.4.* Nurodykite kompozitorius, kuriems skirtos paveikslėliuose (A–C) pavaizduotos knygos.

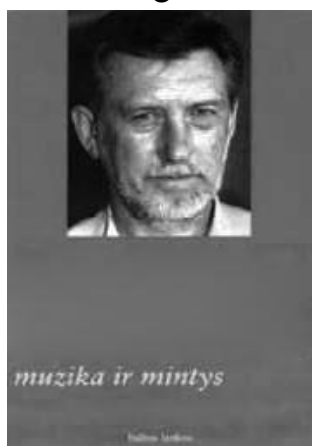
A

B

C

Taškai (0–3)*		
---------------	--	--

4.5.* Koks lietuvių autoriaus baletas, laimėjęs prizą už geriausią sceninį kūrinį Lietuvos kompozitorių sąjungos surengtame geriausių metų kūrinių konkurse, yra šio sezono Lietuvos operos ir baleto teatro repertuare?

(kompozitorius, kūrinys)

Taškai (0–1)*		
---------------	--	--

4 užduoties taškų suma (0–20/ 0–25*)		
--------------------------------------	--	--

VERTINIMAS

MUZIKOS ISTORIJOS IR MUZIKOS TEORIJOS TESTAS	MAKSIMALUS TAŠKŲ SKAIČIUS	VERTINTOJŲ SKIRTI TAŠKAI	
		I	II
1 užduotis	9 / 12*		
2 užduotis	23 / 25*		
3 užduotis	26 / 28*		
4 užduotis	20 / 25*		
Taškų suma	78 / 90*		